

ÕIGUS TEADA

AJALEHT JURISTIDELE

NR 7 (37)

MÄRTS 2000

Ajalehete esindajatele õpetati autoriõigust

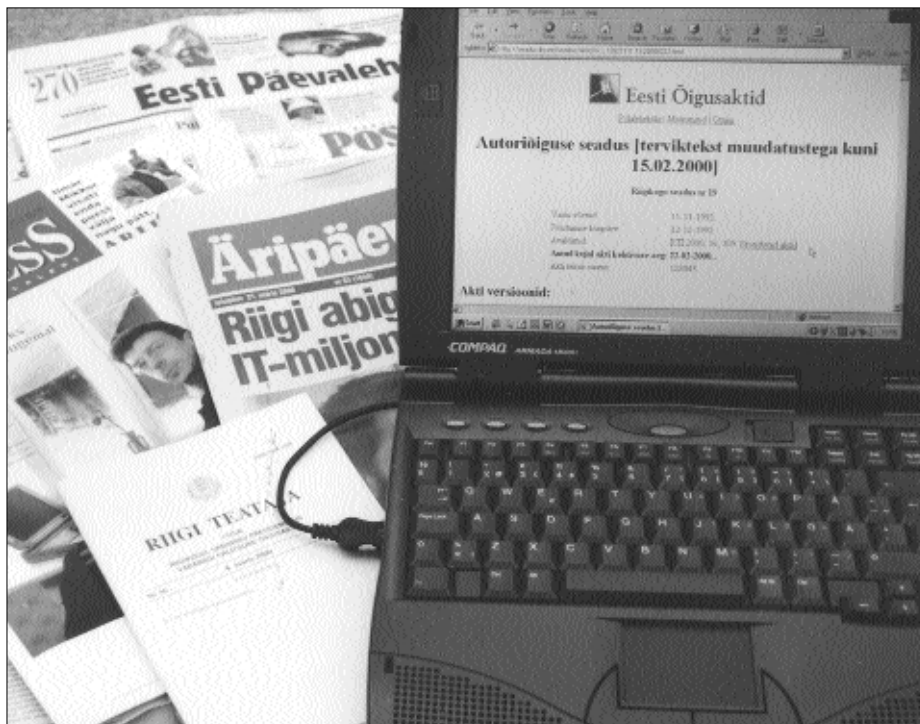
20. märtsil korraldas Eesti Ajalehete Liit Tallinnas seminari Tsitaat kinni: autoriõiguse seminar materjali reprodutseerimisest. Üritus viidi läbi koostöös Balti Meediakeskusega (Taani) ja oli mõeldud Eesti ajalehete ja Internetiportaalide esindajatele tutvustamiseks Eestis kehtiva autoriõiguse seaduse põhimõtteid.

Pärast Ajalehete Liidu tegevdirektori Tarmu Tammerki sissejuhatust ja Ekspress Grupi meediadirektori Priit Hõbemägi ettekannet teemal "Pööripäev Gutenbergi universumis" (vt Eesti Ekspress 23.03.00) sai sõna Õigusinstituudi professor ja TÜ külalisprofessor Heiki Pisuke. "Mida võiksid ajalehed teada autoriõigusest ja autoriõiguse seaduse hiljutistest muudatustest", oli professor Pisuke pealkirjastanud oma ettekande. Ta

tutvustas Eesti autoriõiguse seadust selle viimases redaktsioonis (RT I 2000, 16, 109), selgitades Eesti ajalehete esindajatele põhilisi intellektuaalse omandi ja autoriõiguse printsiipe, samuti konventsioone, millega Eesti on ühinenud.

Kuna iga inimene on mingis mõttes autor, siis on oluline teada, milliste rahvusvaheliste konventsioonidega Eesti tänaseks on ühinenud.

Jätkub lk 2

SEMINARI PEAESMÄRGIKS OLII SELGITADA, KUIDAS ON ÕIGE TSITEERIDA JA REPRODUTSEERIDA TEISTE AUTORITE TEOSEID SEADUSI RIKKUMATA

Kuritegevuse ennetamine läbi elukeskonna kujundamise

Justiitsministeeriumi kriminaalpreventsiooni talituse spetsialist Viljar Moorits tutvustab lugejale elukeskonna ja kuritegevuse vahelisi seoseid läbi elukeskonna kujundamise. Samuti tutvustab ta samal teemal peetud seminari, kus arutati kuidas muuta kuritegevuse all kannatavaid linnasid turvalisemaks.

lk 3

Juuratudengite kohtuvõistluse võitis Tartu Ülikool

Eesti Harjutuskohtu Seltsi eestvedamisel toimusid juba kolmandad harjutuskohtuvõistlused Tartus Riigikohtus, kus esikoha sai Tartu Ülikooli võistkond ja teise koha Concordia Ülikooli võistkond. Ülevaate toimumust annab seltsi juhatuse liige Viljar Kähari.

lk 5

KÜSITLUS

Kas pooldate ajalehe Õigus Teada muutumist ONLINE ajaleheks? Huvitavamad arvamused avaldame ajalehes!

Vastuseid ootame lc@lc.ee või faksile (27) 300 470. Kõigi vastajate vahel loosime kolm auhinda!

KOHTULAHENDEID

TARTU RINGKONNAKOHTU 10.12.1999 OTSUS

Haldusasi nr II-3-138/99

Mootorsõiduki omaniku kohta tehtud märke muutmise Riikliku Autoregistri kohalikus büroos peetavas andmebaasis saab küll rikkuda mootorsõiduki omaniku kasutusõigust, kuid see ei lõpeta registris enne märke tegemist näidatud omaniku omandiõigust mootorsõidukile.

TARTU RINGKONNAKOHTU 31.01.2000 MÄÄRUS

Haldusasi nr II-3-28/2000

Erikaebust ringkonnakohtule ei saa esitada määruse peale, millega halduskohus on HKMS § 11 lg 2 alusel andnud kaebuse esitajale tähtaja kaebuse puuduste kõrvaldamiseks. Erikaebuse saab esitada HKMS § 11 lg 3 alusel tehtavale määrusele, s.o määrusele, millega halduskohus tagastab kaebuse juhul, kui kaebuse esitaja ei ole kõrvaldanud kaebuses esinevaid puudusi kohtu poolt antud tähtjaks.

TARTU RINGKONNAKOHTU 14.02.2000 MÄÄRUS

Tsiviilasi nr II -2 -164/20000

Kinnisasjast selle mitteoluliste osade eraldamise ja väljamõistmise nõude tagamiseks ei ole põhjendatud hagi tagamise abinõuna kinnistu suhtes võõrandamise keelumärke tegemine.

TARTU RINGKONNAKOHTU 28.02.2000 MÄÄRUS

Tsiviilasi nr II -2 -172/00

TsMS § 149 lg 4 alusel tehtava, hagiavalduse kohtu menetluse võtmisest keeldumise ja hagejale tagastamise määruse tühistamise aluseks ei saa olla asjaolu, et kohus jättis eelnevalt ebaõigesti rahuldamata hageja taotluse tema vabastamiseks riigilõivu tasumisest.

TARTU RINGKONNAKOHTU 08.03.2000 OTSUS

Haldusasi nr II-3-2/2000

Garaaiühistute vara erastamise vormistamisel tuleb analoogia alusel kasutada seadust "Aiandus- ja suvilakooperatiivide vara erastamise kohta". Nimetatud seaduse § 9 kohaselt antakse erastatav vara erastamise subjektile üldjuhul üle kooperatiivi üldkoosoleku otsusega. Seega ei ole vajalik omandiõiguse ülemineku notariaalne tõestamine.

KOOSTAJA: TAMBET TAMPUU

TARTU RINGKONNAKOHUS

AJALEHTEDE ESINDAJATELE ÕPETATI AUTORIOIGUST

Algus lk 1

Intellektuaalse omandi osas on Eesti ühinenud Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni - WIPO (*World Intellectual Property Organisation*) – asutamise konventsiooniga (ühines 1993. a. ja liikmeks sai 1994. a.). Seoses Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) liikmeks astumisega on Eesti ühinenud veel TRIPS lepinguga*.

Autoriõiguse alal on sõlmitud maailmas kaks konventsiooni. Esimene neist on Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon aastast 1886, millega Eesti ühines juba 1927. aastal ja taasühines 1994. aastal. Teiseks konventsiooniks on Ülemaailmne Autoriõiguse Konventsioon (UCC)**, millega Eesti oli seotud alates 1973. aastast, mil NSVL sellega ühines. See konventsioon kaotas oma kehtivuse Eesti suhtes 20. augustil 1991. aastal.

Paraku kasutatakse praeguseni Eestis kehtetu UCC järgi autoriõiguse kaitse tähist ©. Meil kehtiva Berni konventsiooni järgi mingeid tähiseid kasutada ei tohiks.

Seminari peacesmärgiks oli selgitada, kuidas on õige tsiteerida ja reprodutseerida teiste autorite teoseid seadusi rikkumata. Nii oli ühe probleemina välja toodud päeva-uudiste kasutamine teiste väljaannete ja Internetiportaalide poolt. Heiki Pisuke rõhutas, et paraku ei kaitse autoriõiguse seadus mitte teose sisu, vaid selle vormi.*** Nii ei ole kaitstud meie väljaõeldud ideed ja mõtted, kui nad pole saanud mingit vormi, näiteks kirjutatud tekstina, lindistatud kõnena, elektroonilise salvestisena arvuti kõvakettal või muul kujul. Sellist teost võib tsiteerida ja refereerida, kui ta on õiguspäraselt avaldatud (AutÕS § 9 lg 1). Tsiteerida ja refereerida on lubatud motiveeritud mahus, kusjuures mingeid kindlaid piire siin pole. Oluline on edasi anda seejuures teose kui terviku mõte. Teose reprodutseerimisel tuleb kindlasti ära märkida autori nimi, teose pealkiri ja teose avaldamise allikas.

Taani Ajalehete Liidu õigusnõunik Robert Neimanas (Balti Meediakeskus) tutvustas Taani tsiteerimise ja reprodutseerimise (kohtu)praktikat, tuues välja erinevusi kahe maa seaduste vahel. Paraku jäi ajakirjanikel kuulmata teiste Euroopa riikide reprodutseerimis- ja tsiteerimispraktika võrdlus.

Tarmu Tammerk esitas kuulajaskonnale konkreetsed tõendid venekeelsete ajalehete

Molodjzh Estonii ja Estonija poolt sooritatud autoriõiguse seaduse rikkumiste kohta. Kohal viibinud Molodjzh Estonii esindaja püüdis kaitsta süüdistusi vajadusega informeerida venekeelset elanikkonda Eesti ajakirjanduses ilmuvast, väites, et konkreetsel juhudel oli tegemist tsiteerimisega. Ometi ei suutnud ta auditooriumi küllaldaselt veenda.

Eesti juhtivate ajalehete esindajad näitasid üles tolerantsust, soovitudes venekeelsetel ajalehtedel sellistel puhkudel küsida luba artikli avaldamiseks. Eesti Päevalehe peatoimetaja Hanno Tomberg tegi ettepaneku kokku kutsuda eesti- ja venekeelsete ajalehete peatoimetajate ümarlaua, kus tuleksid arutusele autoriõiguse probleemid, et edaspidi selliseid rikkumisi vältida. Mitmete ajalehete esindajad teatasid seejuures oma kindlast veendumusest, et kohtusse pöördusid nad vaid viimases hädas, eelistades saavutada kokkulepped kohtuväliselt.

ÜLO SIIVELT

TOIMETAJA

* TRIPS – WTO Marrakeši lepingu lisa 1C *Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*.

** UCC – *Universal Copyright Conventions*.

*** Õigusinstituudi Toimetistes nr. 3 leiate pikema käsitluse Eesti autoriõiguse minevikust, olevikust ja tulevikust

ÕIGUS TEADA

Ajaleht juristidele

**Tellimine telefonil
(27) 300 481
ja Internetis:
<http://www.lc.ee>**

TOIMETAJA ÜLO SIIVELT
KUJUNDAJA VEIKO LAANJÄRV

LOSSI 19, 51003 TARTU

TEL. (27) 300 460

TEL/FAX (27) 300 470

E-MAIL LC@LC.EE

ISSN 1406-3123

KURITEGEVUSE ENNETAMINE LÄBI ELUKESKKONNA KUJUNDAMISE – KAS VÕTI EESTI KURITEGEVUS-PROBLEEMIDE LAHENDAMISEL?

Tuleb tõdeda, et elukeskkonna kujunduse ja kuritegevuse vahelist seost pole tänases Eestis tegelikult veel laiemalt teadvustatudki.

Kuritegevuse vastu võitlemise kontekstis mõtleme tavaliselt politseile ja teistele jõustruktuuridele, teadvustamata endale tõsiasja, et need institutsioonid tegutsevad ainult kuritegude tagajärgedega.

Õnneks pole kirjeldatud arusaam omane kogu maailmale. Paljudes Lääne- Euroopa ja Põhja- Ameerika riikides on jõutud arusaamisele, et sotsiaalne keskkond, sealhulgas vahetu füüsiline elukeskkond, mõjutab sügavalt inimeste käitumist ja hoiakuid, ühtlasi lisades või vähendades isikute ja nende vara vastu suunatud tegevuse riske. Seetõttu on füüsilise elukeskkonna kujundamine muutunud kuritegevuse ennetamise seisukohalt mõõdapääsmatult oluliseks teemaks kõigis arenenud ja kõrge linnastumise riikides.

Kuritegevuse ennetamine läbi elukeskkonna kujundamise toimub üldjoontes kolme kujunduspõhimõtte kasutamisel: loomulik jälgitavus, sissepääsu kontrollimine ja territooriumi märgistamine.

Loomuliku jälgitavuse all mõeldakse erinevate turvalisust suurendavate ehituskujunduslike elementide kasutamist nagu aknad, korralik tänava- ja trepikoja valgustus, maastikukujundus, mis võimaldab inimestel aknast välja vaadates haarata pilguga kogu ümbrust. Kurjategijas suurendab loomulik jälgitavus aga riski olla nähtav.

Sissepääsu kontrollimine turvauste, väravate, alarmide, hekkide kasutamise näol raskendab kurjategijatel nii territooriumile sisenemist kui ka väljumist, tekitab temas kahtlust objekti rünnakusobivuse suhtes, samuti suurendab vahelejäätamise riski.

Territooriumi märgistamine ehituskujunduslike elementide kasutamisel (kõnniteed, territooriumi haljastus, väravad, aiad, tõkkepuud jms) eesmärgil on eraldada avalikke ning eravalduses olevaid maa-alasid, anda

SUURED PANEELLAMURAJOONID LAUSA SOODUSTAVAD KURITEGEVUSE VOHAMIST

kurjategijale selgelt mõista, kes on nimetatud territooriumi omanik.

Turvalise elukeskkonna kujundamise põhimõtteid tuleks arhitektide, planeerijate, maastikukujundajate, kinnisvaraarendajate jt poolt igapäevaelus kasutada aga tasakaalukalt ja läbimõeldult. Seda viimast peaks aitama tagada Euroopa Standardikomitee (CEN) tehnilise komitee poolt 2002.a. lõpuks väljatöötatav standard "Kuritegevuse ennetamine linnaplaneerimise ja ehitusdisaini abil", mis sisaldab konkreetseid arhitektuurilisi ja kujunduslike juhtnööre kaubandus- ja büroopindade, eluruumide ja turvalise linnaelukeskkonna kujundamiseks.

Standardi eesmärk on vähendada oluliselt nii kuriteo toimepanemise võimalikkust kui ka hirmu kuritegevuse ees, samas see ei eira inimlikku vajadust meeldiva elukeskkonna järele.

Kui meie ainus soov oleks muuta meie kodud füüsiliselt võimalikult turvaliseks ja

UUDISED

Riigikogu muutis karistused metsa ebaseadusliku raiumise, hävitamise või kahjustamise eest karmimaks. 8. märtsil vastu võetud haldusõiguserikkumiste seadustiku muudatuste järgi võib metsa, puude või põõsaste ebaseadusliku raiumise, hävitamise või kahjustamise eest füüsilist isikut karistada kuni kaheksa päevapalga suuruse rahatrahviga või kuni 15-ööpäevasehaldusarestiga. Metsa uuendamise, kasvatamise, kasutamise või metsakaitsenõuete rikkumise eest määratakse rahatrahv kuni saja päevapalga ulatuses. Lisaks kehtestavad vastu võetud seadusemuudatused haldusvastutuse ohtlike kemikaalide käitlemise nõuete rikkumise, geneetilisel muundatud organismide keskkonda viimise või turustamise ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise nõuete rikkumise eest.

Riigikogu võttis 9. märtsil vastu Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi töölepinguseaduse, töötajate usaldusisiku seaduse, avaliku teenistuse seaduse ja individuaalse töövaidluse lahendamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse. Seadusega täpsustatakse tööinspektori osa töö või teenistussuhtelõpetamiseks nõusoleku andmisel. Samuti reguleeritakse usaldusisikuülesannete täitmise korda ja tingimusi. Muudatused näevad usaldusisiku täiendavatagatisena ette pikema etteteatamise aja usaldusisiku töölt vabastamisel. Ka on keelatud töötajate esindajaga töölepingu lõpetamine tulenevalt tema seaduslikust tegevusest töötajate huvide kaitsmisel. Samuti on usaldusisikul oluliseks tagatiseks töölejäätamise eelisõigus koondamisel.

Riigikogu võttis 9. märtsil vastu Vabariigi Valitsuse algatatud digitaalallkirja seaduse. Seadus sätestab digitaalallkirja andmiseks vajalikud tehnilised ja organisatsioonilised tingimused ning sertifitseerimiseenuse ja ajatempli teenuse osutamise üle järelevalvetestamise korra. Digitaalallkiri koos selle kasutamise süsteemiga peab võimaldama üheselt tuvastada isiku, kelle nimel allkiri on antud; võimaldama kindlaks teha allkirja andmise aja; siduma digitaalallkirja andmetega sellisel viisil, mis välistab võimaluse tuvastamatult muuta andmeid või nende tähendust pärast allkirja andmist. Riigiasutused hakkavad digitaalallkirju kasutama 2001. aastast, valitsus peab digitaalallkirjade kasutamise korra valmis saama selle aasta jooksul. Seadus annab digitaalallkirjale õigusjõu ja tagab digitaalsete dokumentide tõestusväärtuse ka kohtutes. Digitaalallkiri peab võimaldama teha kindlaks ka allkirja andmise aja. Vastu võetud seadus jõustub 15. detsembril.

Jätukub lk 4

UUDISED

Riigikogu võttis 14. märtsil vastu Vabariigi Valitsuse algatatud kaitseväeteenistuse seaduse. Käesolev seadus sätestab kaitseväeteenistuse mõiste, subjektid, korralduse ja kaitseväeteenistuses ning asendusteenistuses olevate isikute õigusliku seisundi. Kaitseväeteenistuseks loetakse teenistust kaitseväes, Kaitseliidus ja teistes seaduse alusel loodud sõjaväelisel korraldatud asutustes ja üksustes sõjaväelise auastmega ametikohtadel. Kaitseväeteenistuse liigid on tegevteenistus ja reservteenistus. Tegevteenistuse liigid on ajateenistus, lepinguline teenistus ja osavõtt õppekogunemistest. Kaitseväeteenistuse seaduse § 233 kohaselt tunnistatakse kehtetuks kohtuniku staatus seaduse § 37 lg 3. Viimane sätestab, et kohtunikke kaitseväe tegevteenistusse või õppekogunemistele ei kutsuta. Seega lubab seadus kuni 60 aastast meessoost kohtunikku kutsuda muuhulgas õppekogunemistele.

Riigikogu võttis 16. märtsil vastu Vabariigi Valitsuse algatatud välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse. Seadusega sätestatakse kutsekvalifikatsioonide tunnustamiseks volitatud organid ja nende ülesanded; välisriigis kutsekvalifikatsiooni omandanud isiku kvalifikatsioonivõrdlemise põhimõtted Eestis töötamiseks nõutavaga ning välisriigis väljaantud haridust või töökogemust tõendavate dokumentide arvestamise kohustus ja arvestamise kord. Riigikogus täna vastu võetud seaduse järgi hakkab Eesti tunnustama välisriikides välja antud kutse- ja haridustunnistusi. Samuti hakkab välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus reguleerima Euroopa Liidu liikmeks saamisel Eesti haridustunnistustunnustamist Euroopa Liidus. Seadus kehtib Euroopa Liidu liikmesriikide, Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmesriikide või teiste riikide osas, kellega on Eesti sõlminud haridust tõendavate lõpudokumentide tunnustamise kokkuleppe. (P. Blankin "Usalda teises riigis omandatud kutsekvalifikatsiooni" Õigus Teada nov'99).

Riigikogu ratifitseeris 16. märtsil Eesti Vabariigi ja Poola Vabariigi vahelise vabakaubanduslepingu. Lepingu eesmärk on Eesti ja Poola majandussidemete arengu soodustamine. Leping lubab Eestil kahe aasta jooksul pärast lepingu jõustumist kehtestada tollimakse piiratud koguse Poola põllumajandussaaduste suhtes. Mõlema lepingupoole nõusolekul võib nimetatud perioodi pikendada ühe aasta võrra. Soodustused laienevad ainult nendele kaupadele, mis pärinevad Eestist või Poolast. Vabakaubanduslepingule kirjutati alla 5. novembril 1998. aastal.

KURITEGEVUSE ENNETAMINE LÄBI ELUKESKKONNA KUJUNDAMISEKAS VÕTI EESTI KURITEGEVUSPROBLEEMIDE LAHENDAMISEL?

Algus lk 3

meil oleks selleks ka küllalt vahendeid, elaksime kõik varsti pangaseifi-taolistes ruumides, tunneksime masendust päiksevalguse puudumisest ja kannataksime klaustrofoobia all. Teisisõnu - turvalisus saavutatakse elukvaliteedi hinnaga.

Turvatunnet ei tohiks kammitseda rusuv kindlustatus. Selle saavutamise võimalikkuse hea näitena võiks tuua meie pankade sisekujundust. Kui me paarkümmend aastat tagasi suhtlesime panga telleriga läbi trellitatud akna ja raha ulatati klaasi alt praost, siis tänapäeval meenutavad pangad direktori kabinetti, kus kliendi ja teenindaja vaheline barjäär on üldiskreetne. Ometi on pankade turvalisus praegu suurem kui kunagi varem.

Meie kodudesse tungitakse sageli sellepärast, et sinna on äärmiselt lihtne sisse pääseda ja hiljem märkamatult lahkuda. Suurbritannias läbi viidud uuringud näitavad, et kümnest korterivargusest kaks pannakse toime maja puudulike turvaseadmete pärast. Kui suur võib see suhtarv olla näiteks Lasnamäel, kus enamikul majadest puuduvad turvauksed, korralik täna-, trepikoja valgustus?

Kuid kuriteo toimepanemise võimaluste vähendamisel tuleb arvestada erinevate võimalike tagajärgedega. Kui hooned on tugevamini kaitstud, siis suur osa kurjategijatest loobub oma tegu toimepanemast. Teised muutuvad aga veel meeletikumaks, nendest osa näeb tugevamas turvasüsteemis võimalust oma leidlikkus proovile panna. Asjakohase näitena võiks tuua autotootjate püüdlusi varustada nende poolt toodetavaid autosid vargakinclate turvamehhanismidega. Sellest hoolimata on olemas vaid käputäis automudeleid, kuhu professionaalne varas ei suudaks mõne sekundiga sisse murda.

Narkomaanid, kellel on "vajadus" kuritegusid toime panna, tegutsevad tugevate turvaseadmete puhul jõulisemalt ja otsusekindlamalt. Noored, kellel puuduvad alternatiivsed võimalused oma vaba aja veetmiseks, võtavad ühe või teise objekti raskendatud sissepääsu kui mängu, mis tuleb iga hinna eest võita. Kui kurjategija ees on ületamatu takistus, võib ta pöörata oma tähelepanu nendele kohtadele, kuhu on lihtsam ligi pääseda.

Hoolimata võimalikest negatiivsetest kaasilmingutest, mida tuleks lahendada sotsiaalpreventiivsete meetmetega, on turvalise elukeskkonna kujundamise põhimõtete järgimine arhitektide, linnaplaneerijate, ehitajate, maastikukujundajate, omavalitsüksuste, kinnisvaraomanike jt poolt kujunenud maailmas üheks tulemuslikumaks ja efektiivsemaks meetmeks eelkõige varavastaste kuritegude ennetamisel.

Elukeskkonna turvalisust suurendavate meetmete väljatöötamise ja rakendamise võimalusi arutati Eestis esmakordselt 1. märtsil 2000.a. Rahvusraamatukogu väikeses konverentsisaalis Eesti Turvaettevõtete Liidu ja Justiitsministeeriumi poolt korraldatud seminaril "Kuritegevust ennetavad lahendid linnaplaneerimises ja arhitektuuris - rahvusliku poliitika kujundamine ja Euroopa standard". Välisekspertide juhtimisel tutvustati Eesti erinevate institutsioonide esindajatele väljatöötamisel olevat Euroopa turvalise elukeskkonna kujundamise standardit ja Hollandi ning Suurbritannia rahvuslikke turvalise elukeskkonna kujundamise programme. Analüüsi Lasnamäe linnaosa peamise kuritegevusprobleemi – varavastased kuriteod- leevendamise võimalusi rakendades kuritegevust ennetavaid arhitektuurilisi ja ehituskujunduslikke meetmeid. Teise näitliku objektina käsitleti seni veel chitamata Viru väljaku ja Rotermanni kvartali ning sadama-ala detailplaneeringud.

Seminaril osalenud inimeste aktiivne huvi ettekannete ja probleemanalüüside vastu kinnitas turvalise elukeskkonna teematika arendamise perspektiivi ja aktuaalsust. Üheskoos leiti, et Eestil tuleks lähitulevikus kaaluda nn "peegelkomitee" loomist, mis koondaks antud valdkonnaga meil kokku puutuvaid institutsioone, kes peaksid osalema nii rahvusliku elukeskkonna turvalisust suurendava poliitika väljatöötamisel kui ka standardi "Kuritegevust ennetavad lahendid linnaplaneerimises ja arhitektuuris" ettevalmistamisel ja rakendamisel.

VILJAR MOORITS

JUSTIITSMINISTEERIUMI

KRIMIINLAALPREVENTSIOONI TALITUS

JUURATUDENGITE MÄNGUKOHTUVÕISTLUSE VÕITIS KOLMANDAT AASTAT TARTU ÜLIKOOI

Riigikohtus laupäeval toimunud juuratudengite mängukohtuvõistluse võitis kolmandat aastat järjest Tartu Ülikool, kellele esmakordselt finaalvoorus pakkusid konkurentsi Concordia Ülikooli esindajad.

Võistluskaasuse järgi esindasid võitjad ravimi üledoseerimisega raskelt enda tervist kahjustanud ning töölt puudunud aja eest varalist kahju kannatanud patsienti.

Concordia ülikool esindas ametiseisundi kuritarvitamises süüdistatud arsti, ütles Eesti Harjutuskohtu Seltsi juhatuse liige Viljar Kähari.

Võitjameeskonda kuulusid Tartu Ülikooli kolmanda kursuse tudengid Liina Ilomets, Katre Kont-Kontson, Sten Lind ja Andreas Kangur, kes võitis kaparima oraatori auhinna.

Üldkokkuvõttes teise, kuid kirjalikus voorus esimese koha saavutanud Concordia ülikooli võistkonda kuulusid Leelo Maarja Umbsaar, Indrek Raudjalg, Tuuve Tiivel ja Kristjan Melikov.

Peale Tartu ja Concordia Ülikooli oli tänavusel harjutuskohtuvõistlusel esindatud ka sotsiaalteaduste erakõrgkooli Veritase võistkond, kes saavutas võistlusel neljanda koha.

Suulise vooru kohtunike paneeli moodustasid riigikohtunikud Uno Lõhmus, Lea Kivi, Jüri Ilvest ja Jüri Rätsep, Tallinna linnakohtu kohtunik Merle Parts, vandeadvokaadid Aleksander Glikman, Kaido Pihlakas ja Jüri Leppik, justiitsministeeriumi karistusõiguse osakonna juhataja Priit Pikamäe ning Tartu

VÕITJATELE ULATAS TUNNISTUSED RIIGIKOHTU ESIMEES UNO LÕHMUS

Ülikooli õigusteaduskonna kriminaalõiguse õppetooli professor Jaan Sootak.

Võistlust toetasid Riigikohus, Eesti Advokaatuur, Justiitsministeerium, Eesti Kohtunike Ühing, Tartu Ülikooli õigusteaduskond, Notarite Koda, Eesti Õiguskeskus ja advokaadibürood Concordia, Heta, Lepik ja Luhaäär, Luiga & Mugu ning Raidla ja Partnerid.

Põhjalikumalt saate Eesti Harjutuskohtu Seltsi (EHKS) tegevuse ja harjutuskohtu võistlustega tutvuda [koduleheküljel: http://www.eky.ee/ehks/](http://www.eky.ee/ehks/)

VILJAR KÄHARI
EESTI HARJUTUSKOHTU SELTSI
JUHATUSE LIIGE

FINALISTID: TUUVE TIIVEL, STEN LIND, KATRE KONT-KONTSON, ANDREAS KANGUR, LIINA ILOMETS, LEELO MAARJA UMBSAAR JA INDREK RAUDJALG

UUDISED

Riigikogu võttis vastu Eesti Keskerakonna fraktsioonialgatatud kriminaalmenetluse koodeksi muutmise seaduse. Kriminaalmenetluse koodeksisse lisati säte, millega kohustatakse prokuröri osa võtma riikliku süüdistusega seotud kriminaalasjade kohtulikust arutamisest. Seadusmuudatus jõustub 2001. aasta 1. jaanuaril.

Vabariigi Valitsus otsustas 14. märtsil heaks kiita 23. detsembri 1996.a määruse nr 319 "Justiitsministeeriumi põhimääruse kinnitamine" muutmise. Tulenevalt vajadusest luua justiitsministeeriumi struktuuriüksusena sisekontrolliosakond senise revisjoniosakonna asemele esitas justiitsministeerium määruse eelnõu kehtiva põhimääruse muutmiseks. Lisaks finantskontrollile tagab sisekontrolliosakond kontrolli ministeeriumi ja tema valitsemisalas olevate asutuste juhtimise tulemuslikkuse ja otstarbekuse üle.

Justiitsministeerium kavandab järgmisel aastal ministeeriumi ametnike keskmise palga tõusu rohkem kui neljandi võrra. Justiitsministeeriumi kantsleri Mihkel Oviiri sõnul soovib ministeerium järgmisel aastal tõsta ametnike keskmist palka seniselt 6000 kroonilt 8000le. Oviiri väitel on ametnike kavandatav palgatõus seotud osade töötajate koondamisega. Ka on kavas ametnike tööülesannete ümbervaatamine ja tööülesannete ühitamine. Riigikontrolli andmetel on kõige kõrgemad palgad siseministeeriumis, kus on keskmine töötasu 13.227 krooni. Samas on aga haridusministeeriumi ametnike keskmine palk 5540 krooni, justiitsministeeriumis 5915 krooni ja sotsiaalministeeriumis 6043 krooni.

Keskonnaministeerium muudab keskkonnainfo inimestele kättesaadavamaks ja otsuste tegemise avatumaks. Aasta algusest käima läinud keskkonnaministeeriumi ja Taani Keskkonnaagentuuri ühine keskkonnainfo kättesaadavuse ja üldsuse kaasamise projekt on avanud oma koduleheküljaadressil: <http://www.envir.ee/arhus> Koduleheküljel saab tutvuda Arhusi konventsiooni ja Euroopa Liidu keskkonnainfodirektiivi nõuetega ning Eesti ettevalmistusega konventsiooni ratifitseerimiseks ja rakendamiseks. Arhusi konventsioon käsitleb keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist keskkonda mõjutavate otsustetegemisel ja juurdepääsu õigusemõistmisele keskkonnaasjus.

Riigikohtu üldkogu otsustas 17. märtsil 2000 jätta rahuldumata õiguskantsleri taotluse tunnistada osaliselt kehtetuks "Riigi 1999. aasta lisaeelarve" seadus.

KOOLITUSÜRITUSED

KEVADSEMESTER 2000

APRILL

KARISTUSÕIGUS, 05.-06. APRILL 2000. A.

Teemad: kuriteomõiste karistusseadustiku eelnõus: süüteomõiste, süüteooskoosseis, õigusvastatus, süü

Lektor: prof. Jaan Sootak

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

AVALIK ÕIGUS, 19.-20. APRILL 2000. A.

Teemad: munitsipaalõigus, planeerimis- ja ehitusõigus

Lektor: Vallo Olle, Hannes Veinla, Sirje Tael

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

ERAÕIGUS, 26.-27. APRILL 2000. A.

Teemad: äriõigus: äriühingu juhatuse liikme ja äriühingu vaheline õigussuhe, äriühingu osa- ja aktsiakapitali suuruse muutmine (jätkub sügisel)

Lektorid: Andres Vutt, Villu Kõve, Peeter Jerofejov

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

MAI

ERAÕIGUS / ÜLDAINED, 03.-04. MAI 2000. A.

Teemad: pankrotiõigus; raamatupidamise alused

Lektorid: prof. Paul Varul, Lea Laarmaa, Toomas Haldma

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

AVALIK ÕIGUS, 10.-11. MAI 2000. A.

Teemad: maksukorraldus: põhiõiguste kaitse, haldusmenetluse põhimõtted maksude sissenõudmisel, materiaalse ja formaalse maksuõiguse

piiritlemine, materiaalse maksuõiguse tõlgendamise põhimõtted, uus tulumaksuseadus (jätkub sügisel); tolliõigus: tollikorraldus, tollieeskirjade süsteem, tolliseaduse ja maksukorralduse seaduse koostoime, tolli ülesanded ja pädevus (jätkub sügisel)

Lektorid: Lasse Lehis, Kalle Merusk

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

KARISTUSÕIGUS, 17.-18. MAI 2000. A.

Teemad: kuriteomõiste karistusseadustiku eelnõus: täideviimine ja osavõtt, süüteokitse ja vabatahtlik loobumine, menetluse lõpetamise alused; sanktsioonisüsteem karistusseadustiku eelnõus: sanktsioonisüsteem ja karistusteooriad

Lektorid: Uno Lõhmus, Priit Pikamäe, Jaan Ginter

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

JUUNI

ERAÕIGUS, 31. MAI – 01. JUUNI 2000. A.

Teemad: võlaõigus: modernsed lepingud; kindlustusõigus

Lektorid: Irene Kull, Villu Kõve, Margus Kingisepp, Alar Urm

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

KARISTUSÕIGUS, 07.-08. JUUNI 2000. A.

Teemad: sanktsioonisüsteem karistusseadustiku eelnõus: karistuse mõistmine ja karistuste liitmine, rahalise karistuse päevamäärasüsteem, üldkasuliku töö kohaldamine, karistusest vabastamine kriminaalõiguse eriosa: varavastased süüteod, isikuvastased süüteod

Lektorid: prof. Jaan Sootak, Lea Kalm, Priit Pikamäe, Arne Sarjas

Sihtrühm: kohtunikud ja prokurörid

JÄTKUB EUROKOOLITUSPROGRAMM

Käesoleval aastal jätkab Eesti Õiguskeskus koostöös Ola Wiklundiga poolt juhitava Euroopa Õiguse ja Poliitika Õpingute Sihtasutusega Rootsis (*Foundation for Studies of European Union Law and Politics*) eurokoolitusprogrammi läbiviimist riigiametnikele. Kahe 140-tunnise koolituskursuse eesmärgiks on anda põhjalik ülevaade Euroopa Ühenduse õiguse alustest ning seaduste ühtlustamisprotsessist.

Programmi sihtgrupiks on seadusloomega tegelevad riigiametnikud, kes vastutavad õigusaktide ühtlustamise eest Euroopa Liidu õigusega, samuti selle ühtlustatud õiguse rakendamise eest. Osalevad ministriumid, nende ametid; Riigikantselei; Riigikogu kantselei, Rahvusraamatukogu.

Riigiametnike eurokoolitusprogrammi on tänase seisuga edukalt lõpetanud 104 riigiametnikku. Programm algas 1998 ning toimub käesoleva aasta kevadel neljandat korda. Kursus koosneb neljast õppenädalast,

mille jooksul toimuvad loengud ning tööarutlusrühmades. Õppetööd viivad läbi Rootsi ja Eesti lektorid.

Kursus lõpeb kirjaliku eksamiga, mille edukalt läbinutele antakse vastavad tunnistused. 15. märtsil anti justiitsministeeriumi suures saalis kolmandat korda tunnistusi, seekord 37 riigiametnikule. Esimest korda anti 4. mail 1999 tunnistused 30 riigiametnikule, kes läbisid sama programmi sügisel 1998.a. ning teist korda 21. septembril 37 riigiametnikule, kes läbisid programmi kevadel 1999.a.

Koolitusprogramm koosneb neljast osast: EL õiguslikud ja poliitilised alused, EL institutsiooniline raamistik ning otsuste langetamise protsess, õigusemõistmine ning vahetõttu siseriikliku ja EL õiguse vahel, seaduste ühtlustamine EL õigusaktidega.

Programm toimub justiitsministeeriumi tellimusel ning Phare ja SIDA toetusel.

**JANIKA
FRIEDENTHAL**
PROGRAMMI
KOORDINAATOR

**TOOME
KONVERENTSIMAJA**
SIHTASUTUS EESTI ÕIGUSKESKUS

KONVERENTSISAAL (kuni 100 kohta) **2100.- PÄEV**
Varustatud sünkroontõlketehnikaga

ÕPPEKLASS (kuni 32 kohta) **1300.- PÄEV**

SEMINARIRUUM (kuni 22 kohta) **1000.- PÄEV**

Mitmepäevastel tellimustel soodushinnad. Hind sisaldab konverentsitehnikat: grafoprojektor, ekraan, tahvel, pabertahvel, markerid. Sünkroontõlke-, audio-video- ja multimeediatehnika lisatasu eest. Hindadele lisandub käibemaks 18%.

LOSSI 19 TARTU 51003 ESTONIA

TEL 27 300 460 FAKS 27 300 470

e-mail: lc@lc.ee http://www.lc.ee

UUDISKIRJANDUS

Eesti NSV Tsiiviilkoodeks. III osa,
Kohustusõigus: märksõnaline sisujuht
Tallinn, Ilo, 1999, 96 lk

Erastamisseadus 1993-2000
Tallinn, Juura, 2000, 48 lk

Euroopa Ühenduse õigusaktide tõlked.
Kogumik nr. 1, Maanteetransport
Tallinn, Teede- ja Sideministeerium, 1999, 55
lk, ill

Maruste, Rait.
Euroopa inimõiguste konventsioon ja
Inimõiguste Kohus
Tallinn, Euroopa Nõukogu Tallinna Info- ja
Dokumendikeskus, 1999, 34 lk, ill

Uus tulumaksuseadus
Tallinn, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, 2000,
117 lk

Eesti Vabariigi ravikindlustusseadus
Tallinn, Thekla-V, 1999, 6 lk

Käibemaksuseadusest tulenevad õigusaktid
Tallinn, Thekla-V, 1999, 9 lk

Maksukorralduse seadus
Tallinn, Thekla-V, 1999, 12 lk

Metsaseadus
Tallinn, Thekla-V, 1999, 11 lk

PÕNEVAT MAAILMAST

Z ei päästnud vangistusest

Kreeka võimud vabastasid albaanlase, kes sattus möödunud aastal trellide taha pelgalt seetõttu, et tema nimi sarnanes samast rahvusest pangaröövli omaga, kirjutasid Kreeka ajalehed. Gezim Kolaz (22) vahistati 1999. aasta veebruaris, kui 1996. aastal pangaröövi tõttu arreteeritud John Tsouli andis üles oma kaasosaliste nimed. Ühe nimi oli Gezim Kola ja nii nabis lisa-z mittemiskiks pannud Kreeka politsei kinni Gezim Kolazi, kel tuli aasta otsa vangis istuda. Kolaz kinnitas algusest peale oma süütust ja seda toetas ka Tsouli, kes üritas Kreeka võimudele selgeks teha, et mehel ei ole pangarööviga vähimatki pistmist. Kolaz pääses vabadusse alles siis, kui tema lugu ja z-i kinnitas Albaania saatkond Ateenas.

Naised põhjustavad järjest sagedamini liiklusõnnetusi

Soome liikluskindlustuse statistika kinnitab, et naisautojuhtide distsipliin on lõdvenenud, naised põhjustavad üha sagedamini surmaga lõppevaid õnnetusi ning satuvad liiklusõnnetustesse niisama sageli kui mehed, kirjutas Iltahti. Naisjuhtide põhjustatud surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arv kasvas mullu Soomes 54-ni eelnenud aasta 33-lt, samas kui meesjuhtide põhjustatud õnnetuste arv vähenes kuue protsendi võrra. Protsendiarvestuses kasvas naisjuhtide põhjustatud surmaga lõppenud autoõnnetuste arv viimase nelja aasta 14 protsendilt 21 protsendini. Naisjuhtidega toimunud õnnetused langevad suures osas vanusegruppi 41-60. Huvitav on ka see, et enamus õnnetusi toimusid suvel kuiva teega. Kui vanasti olid naiste põhjustatud õnnetuste peamised põhjused libe tee ja kontrolli kaotamine auto üle ning meestel alkohol ning kihutamine, siis nüüd on olukord muutumas, sest ka naised kihutavad ning tarvitavad alkoholi, eriti suviti.

Iraanile teismelistele mõisteti "siivutu" tantsimise eest ihunuhtlus

Iraani kohus mõistis "siivutu" tantsimise eest vahistatud 42 noorele mehele ja naisele karistuseks 35 piitsahoopi, kirjutas ajaleht "Kayhan". Politsei ajas laiali tantsuõhtu Shirazi linnas Lõuna-Iraanis ning pistis ürituse korraldaja trellide taha. Vahistatud noorukid olid "riivatult riietatud ja tantsisid koos", kirjutas ajaleht. Sarnased politseihaarangud on viimastel aastatel haruldaseks muutunud, kuna president Mohammad

Khatami pääses 1997. aastal võimule peamiselt noorte inimeste häälega. Pärast 1979. aasta islamirevolutsiooni ei ole valla- listel meestel ja naistel lubatud suhelda ja paaristantsud on keelatud. Iraani noorukid on viimasel ajal neid reegleid suuresti eiranud.

Saksa parlament kiitis heaks uimastisüstimise ruumide seaduse

Saksa parlament võttis vastu seaduse, mis annab narkosõltlastele võimaluse saada oma uimastiannus spetsiaalselt selleks ette nähtud süstimisruumides. Sakslaste programmi järgi on uimastipruukijatel lubatud võtta oma heroiin kaasa *Fixerstubedeks* nimetatud keskustesse, kus on saadaval puhtad tampoonid ja süstlanõelad. Samas antaks narkosõltlastele ka nõu. Frankfurtis juba edukalt käivitunud projekt näeb ette registri koostamist sõltlastest, kes saavad heroini asemel metadooni. Narkomaanid registree- ritakse numbrikoodidega. Uimastisüstijate programmi on käivitunud lisaks Saksamaale ka Hispaania, Holland ja Shveits, kuid ÜRO teatas, et süstimisruumid võivad sattuda vastuollu rahvusvaheliste uimastikontrolli konventsioonidega. Suuremates Saksa lin- nades on ühtekokku 13 süstimisruumi, mille tegevusele on võimud juba mõnda aega läbi sõrmede vaadanud, kuigi ametlikult on see seadusevastane.

Briti häkker sai väidetavalt Bill Gatesi krediitkaardi andmed

Rahvusvahelise arvutikuritegevusevastase operatsiooni käigus vahistatud Briti nooruk sõnas ajalehele Sunday Telegraph, et tal õnnestus võrgust hankida infot tuhandete krediitkaartide, sealhulgas Microsofti juhi Bill Gatesi oma kohta. Walesi politsei, mis koostöös USA ja Kanada kolleegidega Raphael Gray (18) vahistas, keeldus teadet kommenteerimast. Gray vabastati pärast 12-tunnist vahi all pidamist kaitsjoni vastu. Gray ja ta samuti 18-aastane kaaslane kuulati üle seoses USA-d, Kanadat, Jaapanit, Taid ja Suurbritanniat hõlmanud krediitkaardipettus- tega umbes kahe miljoni naela (51 miljoni Eesti krooni) väärtuses. Gray saatis võrgust kätte saadud krediitkaardiinfo USA telejaama NBC tütarjaamale, kuid see ei reageerinud. "Tahtsin lihtsalt näidata, kui ebatavalised need veebilehed on," sõnas Gray Telegraphile. "Üritasin käituda ausalt, kuid mind ignoreeriti. Seepärast riputasin info interneti."

- Õigus- ja äritekstide tõlkimine
- Täpsus, kiirus ja kogemused
- Juriidiline korrektsus ja vastavus seaduskeelele

SUUREMAD TÕLKEPROJEKTID JA KIRJASTAMINE

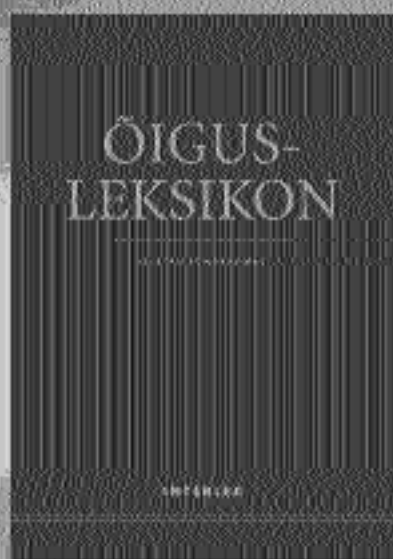

INTERLEX
ÕIGUSTÖLKEBÜROO

Tel: (2) 6 275 100, Faks: (2) 6 275 110, Lai 49, Tallinn, E-post: interlex@interlex.ee

ÕIGUSLEKSIKON

Eesti esimene seletav õigussõnaraamat

Märtsi lõpus ilmub kirjastuselt INTERLEX Eesti esimene õiguse seletav sõnaraamat ÕIGUSLEKSIKON. Arusaadavad ja täpsed seletused enam kui 5000 terminile. Mõeldud kasutamiseks nii juristidele, majandusinimestele kui kõigile teistele huvilistele. Alates märtsi viimasest nädalast on sõnaraamat müügis kõigis hästivarustatud raamatukauplustes üle Eesti hinnaga 498 krooni. Õigusleksikoni saab tellida ka Internetist aadressil <http://www.lc.ee/interlex>

INTERLEX
ÕIGUSTÖLKEBÜROO

Tel: (2) 6 275 100 Faks: (2) 6 275 110
Pärnu mnt. 10 10148 Tallinn
E-post: interlex@interlex.ee